

ВЛАДИМИР М. ЦВЕТКОВИЋ*
Криминалистичко-полицијска академија
Београд

УДК 351:351.78
Пегледни рад
Примљен: 14.09.2016
Одобрен: 22.10.2016
Страна: 393-404

УТИЦАЈ ДЕМОГРАФСКИХ, СОЦИО-ЕКОНОМСКИХ И ПСИХОЛОШКИХ ФАКТОРА НА ПРЕДУЗИМАЊЕ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА

Сажетак: У раду су изнети резултати квантитативног истраживања утицаја демографских, социо-економских и психолошких фактора на предузимање превентивних мера у циљу смањена последица од природних катастрофа изазваних поплавом. Циљ квантитативног истраживања представља научна експликација утицаја наведених фактора на предузимање превентивних мера. У истраживању спроведеном у 19 локалних заједница у Србији применом стратегије испитивања у домаћинствима, вишеетапним случајним узорковањем анкетирано је 2500 грађана у току 2015. године. Резултати истраживања указују да је утврђена статистички значајна повезаност демографских, социо-економских и психолошких фактора са предузимањем превентивних мера. Наиме, испитаници мушког пола и испитаници старости од 58 до 68 година у већем проценту предузели су превентивне мере у односу на испитанике женског пола и испитанике старости од 28 до 38 година итд. Добијени резултати могу бити искоришћени за унапређење стања предузимања превентивних мера у циљу смањења последица од насталих природних катастрофа изазваних поплавом.

Кључне речи: безбедност, природне катастрофе, демографски, социо - економски, психолошки, превентивне мере

Увод

Имајући у виду немогућност апсолутног спречавања последица природних катастрофа, превентивне мере се предузимају са циљем директног / индиректног смањења негативних последица предузимањем одређених мера и радњи пре него што се оне и догоде. Превентивне мере подразумевају израду планова заштите и спасавања, регрутовање и обуку особља, идентификовање залиха, означавање објеката за коришћење у таквим ситуацијама (Asghar, Alahakoon, & Churilov, 2006; Hémond & Robert, 2012).

* vladimir.cvetkovic@kpa.edu.rs

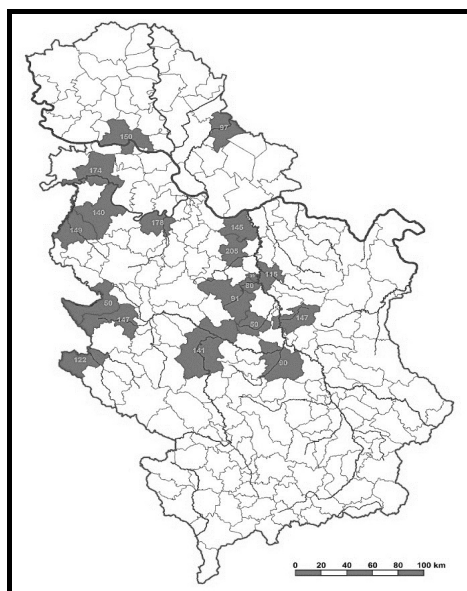
Грађани који живе у подручјима често захваћеним природним катастрофама, често су свеснији претњи од таквих догађаја (Lindell & Perry, 1992), у већој мери предузимају превентивне мере реаговања (Faupeil, Kelly & Petee, 1992) и боље познају системе упозорења и обавештавања о предстојећим опасностима (Cvetković, 2016a, 2016b, 2016c; Cvetković & Gačić, 2016). Грађани који су доживели озбиљне материјалне и психолошке последице услед природних катастрофа, много више пажње придају писању медија (Cvetković & Milojković, 2016) о потенцијалним катастрофама и спремнији су за реаговање (Cvetković, 2015) у односу на оне који нису доживели такве последице (Sattler, Kaiser, & Hittner, 2000). Међутим, често се јавља и парадоксални ефекат код појединаца који нису доживели никакве последице, а били су у подручју угроженом од природних катастрофа (Cvetković, Lipovac, & Milojković, 2016). Тада се код њих јавља самопоуздање да се без мера спремности могу изборити са последицама таквих догађаја. Свакако, постоји могућност да следећа катастрофа буде далеко већих размера од претходне.

У теорији о катастрофама испитиван је утицај пола (Becker, 2011), године старости (Heller, Alexander, Gatz, Knight, & Rose, 2005; Marshall Jr & Mathews, 2010), нивоа образовања (Cvetković et al., 2015; Öcal & Topkaya, 2011; Smawfield, 2012; Tuswadi & Hayashi, 2014; Jakovljević, Cvetković, & Gačić, 2015), висине прихода домаћинства (Werritty, Houston, Ball, Tavendale, & Black, 2007), власништво над објектом (Baker, 2011), брачни статус (Spittal, McClure, Siegert, & Walkey, 2008) итд.

У раду који представља квантитативно истраживање испитују се утицаји демографских (пол, године старости, ниво образовања, успех у средњој школи), социо-економских (запосленост, висина прихода, брачни статус и служење војног рока) и психолошких фактора (страх, претходно искуство, перцепција ризика и мотивисаност) на предузимање превентивних мера од стране грађана у циљу смањена негативних последица природних катастрофа изазваних поплавом.

Методолошки оквир истраживања

За потребе реализације истраживања, статистичком методом и методом искуствене генерализације стратификоване су локалне заједнице у Републици Србији са високим и ниским ризиком настанка поплава. На тај начин добијен је стратум, односно популација коју су чинили сви пунолетни становници локалних заједница у којима се догодила или постоји ризик да се догоди поплава. Из тако добијеног стратума, методом случајног узорка одабрано је њих 19 од укупно 154 у којима је индикована угроженост или потенцијална угроженост од поплава. Истраживањем су обухваћене следеће локалне заједнице: Обреновац, Шабац, Крушевац, Крагујевац, Сремска Митровица, Прибој, Баточина, Свилајнац, Лапово, Параћин, Смед. Паланка, Јаша Томић, Лозница, Бајина Башта, Смедерево, Нови Сад, Краљево, Рековац и Ужице.

Слика 1 - Прегледна карта геопросторног размештаја анкетираних испитаника по локалним заједницама у Републици Србији

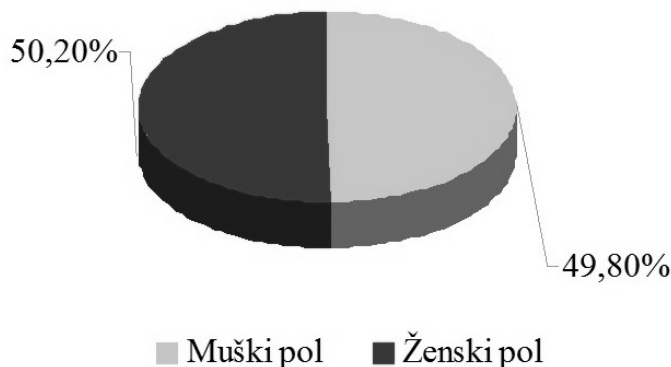
У даљем поступку узорковања коришћен је вишеетапни случајни узорак. У првој етапи одређени су делови у административним седиштима локалних заједница који су били угрожени стогодишњим водама или потенцијалним ризиком од високих вода. У другој етапи одређене су улице или делови улица, а у трећој етапи одређена су домаћинства у којима је спроведено анкетање. Број домаћинстава је усклађиван са бројношћу заједнице. Четврта етапа узорковања односила се на процедуру избора испитаника унутар претходно дефинисаног домаћинства. Селекција испитаника је спроведена процедуром случајног одабира пунолетних чланова домаћинства који су се затекли у време анкетања. У истраживању је укупно анкетирано 2500 грађана.

Општина	Укупна површина у км ²	Насеља	Број становника	Број домаћинства	Број анкетираних	Проценти (%)
Обреновац	410	29	72682	7752	178	7,71
Шабац	797	52	114548	19585	140	6,06
Крушевац	854	101	131368	19342	90	3,90
Крагујевац	835	5	179417	49969	91	3,94
Сремска Митровица	762	26	78776	14213	174	7,53
Прибој	553	33	26386	6199	122	5,28

Баточина	136	11	11525	1678	80	3,46
Свилајнац	336	22	22940	3141	115	4,98
Лапово	55	2	7650	2300	39	1,69
Параћин	542	35	53327	8565	147	6,36
Смед. Паланка	421	18	49185	8700	205	8,87
Сечањ - Јаша Томић	82	1	2373	1111	97	4,20
Лозница	612	54	78136	6666	149	6,45
Бајина Башта	673	36	7432	3014	50	2,16
Смедерево	484	28	107048	20948	145	6,28
Нови Сад	699	16	346163	72513	150	6,49
Краљево	1530	92	123724	19360	141	6,10
Рековац	336	32	10525	710	50	2,16
Ужице	667	41	76886	17836	147	6,36
Укупно	10784	634	1500091	283602	2500	100

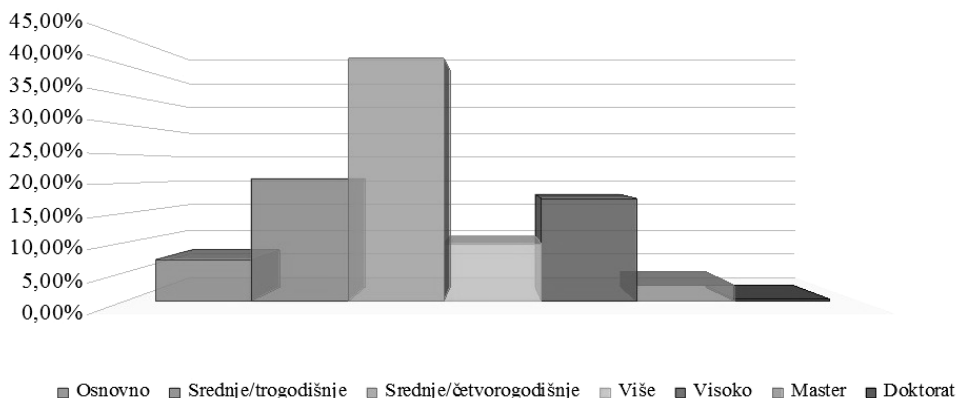
Табела 1 - Преглед обележја локалних заједница у којима је спроведено анкетање грађана

Када је реч о узорку, мушкарци су заступљени са 49,8%, док жене чине 50,2%. Од тога, у узорку је незнатно више жена од мушкараца у свим старосним групацијама, осим од 48 до 58 година и преко 68 година где има процентуално више мушкараца (графикон 1).

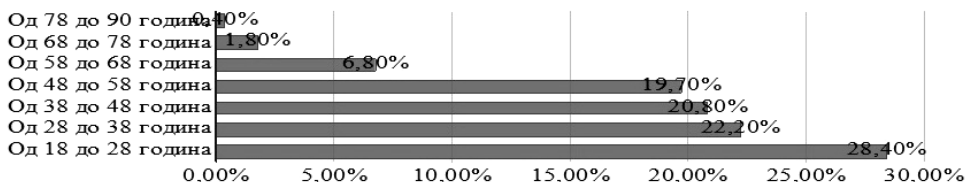
Графикон 1. Процентуална структура анкетираних грађана према њиховом полу

Када се сагледа образовна структура грађана који су обухваћени узорком, такође се примећује да је највише грађана са завршеном средњом четворогодишњом школом 41,3%. Најмање је грађана са завршеним мастер 2,9% и докторским студијама 0,4%. Са средњом трогодишњом школом и докторатом има више мушкараца у односу на жене, док жена има више са завршеним факултетом, мастер студијама, и средњом четворогодишњом школом (графикон 2).

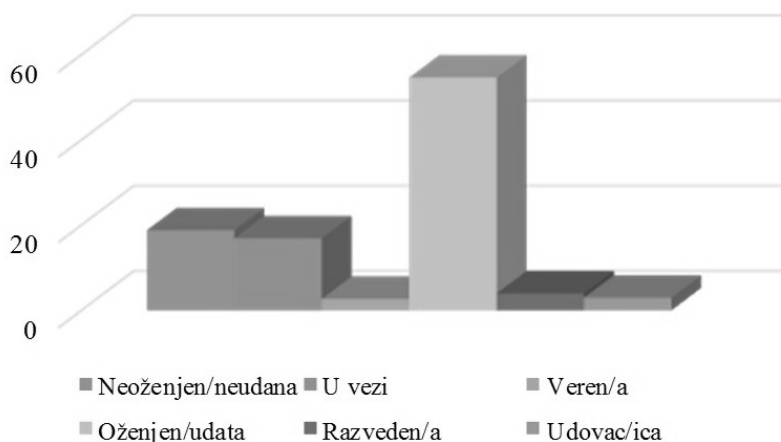
Графикон 2. Процентуална структура узорка анкетираних грађана према њиховом образовању

Опсег старости грађана обухваћен узорком је од 18 до 90 године, средња вредност је 39,95 године (мушкараца 40,9 – SD = 14,176 и жена 38,61- SD = 14,278) и стандардно одступање од те средње вредности износи 14,244 година. Веома је значајно и казати понешто и о расподели вредности непрекидних променљивих (асиметрија и спљоштеност њихове расподеле). Позитивна вредност асиметрије 0,361 за старост испитаника показује да је већина добијених резултата лево од средње вредност, међу мањим резултатима, док негативна вредност спљоштености од -0,599 показује да је расподела пљоснатија од нормалне, тј. има више резултата нагомиланих на реповима. Највише испитаника у узорку је старости од 18 до 28 година (28,4%), док је најмање испитаника старости преко 68 година (2,2%) (графикон 3).

Графикон 3. Процентуална структура узорка анкетираних грађана према њиховим годинама старости

У узорку, ожењених/удатих је 54,6%, удоваца/удовица је 3%, неожењених/неудатих (самац/самица) је 18,8%, верених је 2,7% и у вези је 16,9%. Према резултатима, ожењених мушкараца има много више него удатих жена. При томе, много више неожењених мушкараца има у односу на неудате жене.

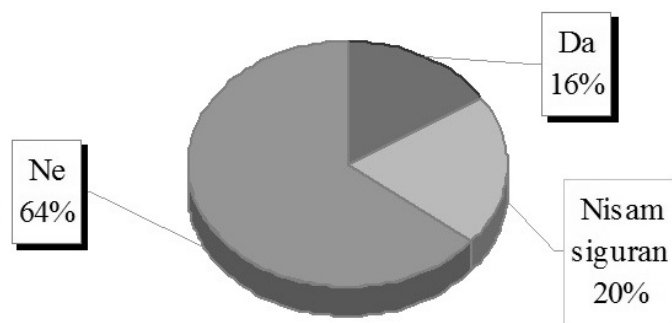

Графикон 4. Процентуална структура узорка анкетираних грађана према њиховом брачном статусу

Анализа података прикупљених анкетним испитивањем заснивала се на примени метода дескриптивне статистике, тачније утврђивању фреквенција, израчунавању процената и средњих вредности. Од статистичких тестова коришћен је hi-квадрат тест за тестирање независности између предузимања превентивних мера и демографских, социо-економских и психолошких фактора.

Резултати и дискусија

Од испитаника је затражено да одговоре да ли су предузели одређене превентивне мере у циљу смањења материјалних последица поплава. Према резултатима, од 2249 испитаника који су дали одговор, 14,3% истиче да је предузело превентивне мере. Насупрот томе, 57,7% није предузело и 18% није сигурно да ли је предузело превентивне мере. Дакле, највише испитаника дало је негативни одговор.

Графикон 5. Процентуална дистрибуција предузетих превентивних мера

У циљу утврђивања тако високог нивоа непредузимања превентивних мера од испитаника је затражено да изразе степен слагања са наведеним разлозима за непредузимање превентивних мера на личном плану које би им могле помоћи. Резултати су следећи: 20,5% (4 – апсолутно се слажем + 5 – у извесној мери се слажем) испитаника мисли да ће му интервентно-спасилачке службе ионако помоћи па му такве мере нису ни потребне; 31,7% испитаника не сматра да је он лично или његово домаћинство угрожено од последица поплава; 20,9% испитаника истиче да нема времена за то; 23,1% испитаника мисли да је предузимање тих мера веома скупо; 19,4% мисли да није способно за тако нешто; 22,8% истиче да нема подршку од стране локалне заједнице; 27% истиче да не може спречити последице ни на који начин. Када се сагледа средња вредност датих одговора, забележена средња вредност истицања разлога „мислим да ће ми ИСС ионако помоћи, па ми такве мере нису потребне“ износи 2,66 (SD = 1,329), „не сматрам да сам лично или моје домаћинство угрожени од последица поплава“ износи 2,92 (SD = 1,452), „немам времена за то“ износи 2,64 (SD = 1,342), „то је веома скупо“ 2,75 (SD = 1,321), „мислим да то неће утицати на личну или безбедност домаћинства“ 2,89 (SD = 1,310), „мислим да нисам способан за тако нешто“ 2,61 (SD = 1,325), „немам подршку од стране локалне заједнице“ 2,75 (SD = 1,312), „не могу спречити последице ни на који начин“ 2,89 (SD = 1,359). Процентуално и из аспекта средње вредности посматрано, највише се истиче разлог „не сматра да је он лично или његово домаћинство угрожено од последица поплава“.

У поређењу са резултатима истраживања спремности грађана за реаговање на катастрофе у САД-а, 45% испитаника није размишљало о мерама спремности, 34% мисли да се неће сусрести са катастрофама, 25% мисли да не може ништа променити тиме, 24% не жели да размишља о томе, 18% истиче да нема довољно времена за то и 16% да такве мере коштају много. Са друге стране, резултати истраживања спроведеног у Шкотској (Werritty et al., 2007: 126) указују на следеће разлоге за непредузимање превентивних мера у циљу смањења материјалних последица поплава: нисам знао да могу нешто променити – 14,4%, нисам могао да приуштим такве мере – 13,9%, планирам да се преселим ускоро – 2,5%, мислим да не би биле ефикасне – 14,8%, поплава таквих размера се неће догодити поново – 18,6%, осигурао сам домаћинство – 23,1%. У поређењу са наведеним резултатима, грађани РС у већем проценту истичу да немају довољно времена и да су такве мере скупе, тј. да много коштају.

Ни-квадрат тестом независности (χ^2) истражена је веза између демографских, социо-економских и психолошких фактора са предузимањем превентивних мера од стране грађана. Резултати Ни-квадрат теста независности (χ^2) показали су да постоји статистички значајна веза између пола ($p = 0,01 < 0,05$, $\phi = 0,061$ – мали утицај), година старости ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,087$ – мали утицај), нивоа образовања ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,092$ – мали утицај), успеха у средњој школи ($p = 0,038 < 0,05$, $v = 0,067$ – мали утицај) и предузимања превентивних мера. Из добијених резултата увиђамо да су испитане демографске

карактеристике испитаника статистички значајно повезане са предузимањем превентивних мера.

Судећи према добијеним резултатима, мушкарци у већем проценту предузимају превентивне мере у односу на жене (мушкарци 18,1%, жене 13,8%). У највећем проценту грађани старости од 58 до 68 година (23%) предузели су превентивне мере, док су то у најмањем проценту учинили грађани старости од 28 до 38 година (13,3%). Грађани који су завршили мастер студије у највећем проценту (25%) предузели су превентивне мере док су грађани који су завршили докторске студије то учинили у најмањем проценту (0,5%). У највећем проценту грађани који су средњу школу завршили као одлични ђаци предузели су превентивне мере (18,2), док су превентивне мере у најмањем проценту предузели довољни ђаци (7,2%).

Надаље, испитан је утицај одређених социо-економских фактора на предузимање превентивних мера. Резултати Хи-квадрат теста независности (χ^2) показали су да постоји статистички значајна веза између запослености ($p = 0,004 < 0,05$, $v = 0,070$ – мали утицај), висине прихода ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,080$ – мали утицај), брачни статус ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,09$ – мали утицај), војне обавезе ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,122$ – мали утицај) и предузимања превентивних мера. Резултати указују да су запослени грађани у односу на незапослене у већем проценту: предузели одређене превентивне мере (запослени грађани – 16,2%, не запослени – 13,2%). Грађани са приходима на нивоу домаћинства преко 90.000 динара у највећем проценту предузели су превентивне мере, док су у најмањем проценту то урадили грађани са приходима на нивоу домаћинства до 25.000 динара (11,9%). И на крају, утврђено је да су грађани који су верени у највећем проценту предузели превентивне мере (22,7%), за разлику од грађана који су разведени (6,4%).

На крају, испитан је утицај одређених психолошких карактеристика испитаника на предузимање превентивних мера. Том приликом, резултати Хи-квадрат теста независности (χ^2) показали су да постоји статистички значајна веза између страха ($p = 0,00 < 0,05$, $\phi = 0,22$ – мали утицај), претходног искуства ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,26$ – мали утицај), перцепције ризика ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,172$ – мали утицај) и мотивисаности ($p = 0,000 < 0,05$, $v = 0,117$ – мали утицај). Грађани који имају страх од природних катастрофа изазваних поплавом у односу на оне који немају у већем проценту предузели су превентивне мере (грађани са страхом – 24%, без страха – 8%). Грађани са претходним искуством са поплавама у односу на оне који то немају у већем проценту предузели су одређене превентивне мере. У највећем проценту грађани који сматрају да су апсолутно угрожени од последица поплава (31,8%) предузели су превентивне мере, за разлику од грађана који сматрају да су апсолутно неугрожени од последица поплава (8,2%). Апсолутно мотивисани грађани за предузимање мера спремности за реаговање предузели су превентивне мере у највећој мери (24,4%), за разлику од у извесној мери немотивисаних грађани за предузимање мера спремности за реаговање.

Врста фактора утицаја	Променљиве	Вредност Н _i квадрата	Број степени слободе - df	Ниво значајности - Asymp. Sig. (2-sided)	Fi (Phi) коэффициент
Демографски фактори	Пол	8,67	2	,001*	,061
	Године старости	34,020	10	,000*	,087**
	Ниво образовања	38,092	12	,000*	,092
	Успех у средњој школи	19,191	10	,038*	,067
Социо - економски фактори	Запосленост	10,809	2	,004*	,070**
	Висина прихода	27,114	6	,000*	,080
	Брачни статус	39,143	10	,000*	,093
	Војна обавеза	29,725	2	,000*	,122**
Психолошки фактори	Страх	115,299	2	,000*	,227**
	Перцепција ризика	138,281	2	,000*	,260**
	Претходно искуство	132,347	8	,000*	,172
	Мотивисаност	60,587	8	,000*	,117

* статистички значајна повезаност – $p \leq 0,05$

Табела 1. Приказ резултата *Н_i-квадрат теста независности (χ^2) између пола и предузимања превентивних мера*

Закључак

Испитујући утицаје демографских, социо-економских и психолошких фактора на предузимање превентивних мера, дошло се до следећих закључака:

- од 2249 испитаника само 14,3% је предузело превентивне мере у циљу смањења последица природних катастрофа изазваних поплавом;
- у највећем проценту као разлог за непредузимање мера спремности испитаници истичу да не сматрају да су они лично или њихово домаћинство угрожени од последица поплава;
- утврђена је статистички значајна повезаност пола, година старости, нивоа образовања и успеха у средњој школи са предузимањем превентивних мера. Наиме, мушкарци, грађани старости од 58 до 68 година, грађани са завршеним мастер студијама и грађани који су средњу школу завршили као одлични ђаци у већем проценту предузимају превентивне мере у односу на жене, грађане старости од 28 до 38 година, грађане који су завршили докторске студије, и који су средњу школу завршили као довољни ђаци;
- утврђена је статистички значајна повезаност запослености, висине прихода, брачног статуса и војне обавезе са предузимањем превентивних мера. У већем проценту превентивне мере предузели су запослени, грађани са приходима на нивоу домаћинства преко 90.000, грађани који су верени и грађани који су регулисали војну обавезу у односу на грађане који су незапослени, грађани са приходима на нивоу домаћинства до 25.000 динара, грађани који су разведени, и који нису регулисани војну обавезу.

- утврђена је статистички значајна повезаност страха, претходног искуства, перцепције ризика и мотивисаности на предузимање превентивних мера. У већем проценту превентивне мере предузели су грађани који имају страх од природних катастрофа, грађани који имају претходног искуства, грађани који сматрају да су апсолутно угрожени од последица поплава и апсолутно мотивисани грађани у односу на грађане који немају страх, грађане који немају претходног искуства, грађане који сматрају да су апсолутно неугрожени од последица поплава и немотивисаних грађана.

Сходно добијеним резултатима истраживања, у односу на демографске факторе потребно је осмислити кампању и утицати на: жене, грађане старости од 28 до 38 година, грађане који су завршили докторске студије, и који су средњу школу завршили као довољни ђаци да предузимају одређене превентивне мере. У односу на социо-економске факторе потребно је утицати на незапослене, грађане са приходима на нивоу домаћинства до 25.000 динара, разведене и који нису регулисани војну обавезу. И на крају, с обзиром на психолошке факторе потребно је утицати на грађане који немају страх и претходног искуства, грађане који сматрају да су апсолутно неугрожени од последица поплава и немотивисаних грађана да предузму одређене превентивне мере.

Литература:

1. Asghar, S., Alahakoon, D., Churilov, L. (2006): A comprehensive conceptual model for disaster management. *Journal of Humanitarian Assistance*, 1-15.
2. Baker, E. J. (2011): Household preparedness for the aftermath of hurricanes in Florida. *Applied Geography*, 31(1), 46-52.
3. Becker, P. (2011): Whose risks? Gender and the ranking of hazards. *Disaster Prevention and Management*, 20(4), 423-433. doi: 10.1108/09653561111161743
4. Cvetković, V. (2015): Spremnost za reagovanje na prirodnu katastrofu - pregled literature. *Bezbednost, policija i građani*, 1-2/15(XI), 165-183.
5. Cvetković, V. (2016a): Policija i prirodne katastrofe. *Zadužbina Andrejević*, Beograd.
6. Cvetković, V. (2016b): Strah i poplave u Srbiji: spremnost građana za reagovanje na prirodne katastrofe. *Zbornik matice srpske za društvena istraživanja*, 155(2/2016).
7. Cvetković, M. V., Lipovac, M., & Milojković, B. (2016). Inquiring of knowledge of secondary school students as an element of flood preparedness. *Journal for social sciences, TEME*.
8. Cvetković, V. (2016c). Uticaj motivisanosti na spremnost građana Republike Srbije da reaguju na prirodnu katastrofu izazvanu poplavom. *Vojno delo*, 3/2016.
9. Cvetković, V., & Gačić, J. (2016). Evakuacija u prirodnim katastrofama. *Zadužbina Andrejević*, Beograd.
10. Cvetković, V., & Milojković, B. (2016). Uticaj demografskih faktora na nivo informisanosti građana o nadležnostima policije u prirodnim katastrofama. *Bezbednost (u štampi)*.
11. Cvetković, V., Dragičević, S., Petrović, M., Mijaković, S., Jakovljević, V., Gačić, J. (2015): Knowledge and perception of secondary school students in Belgrade about earthquakes as natural disasters. *Polish journal of environmental studies*, 24(4), 1553-1561.

12. Faupel, C. E., Kelley, S. P., Petee, T. (1992): The impact of disaster education on household preparedness for Hurricane Hugo. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 10(1), 5 - 24.
13. Heller, K., Alexander, D. B., Gatz, M., Knight, B. G., Rose, T. (2005): Social and Personal Factors as Predictors of Earthquake Preparation: The Role of Support Provision, Network Discussion, Negative Affect, Age, and Education1. *Journal of Applied Social Psychology*, 35(2), 399-422.
14. Hémond, Y., & Robert, B. (2012): Preparedness: the state of the art and future prospects. *Disaster Prevention and Management*, 21(4), 404-417. doi: 10.1108/09653561211256125
15. Jakovljević, V., Cvetković, V., Gačić, J. (2015): *Prirodne katastrofe i obrazovanje*. Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti, Beograd.
16. Marshall Jr, I., & Mathews, S. (2010): Disaster preparedness for the elderly: an analysis of international literature using symbolic interactionist perspective. *J Aging Emerg Econom*, 2(2), 79-92.
17. Öcal, A., & Topkaya, Y. (2011): Earthquake preparedness in schools in seismic hazard regions in the South-East of Turkey. *Disaster Prevention and Management*, 20(3), 334-348. doi: 10.1108/09653561111141754
18. Sattler, D. N., Kaiser, C. F., Hittner, J. B. (2000): Disaster Preparedness: Relationships Among Prior Experience, Personal Characteristics, and Distress1. *Journal of Applied Social Psychology*, 30(7), 1396-1420.
19. Smawfield, D. (2012): *Education and natural disasters*: A&C Black.
20. Spittal, M. J., McClure, J., Siegert, R. J., Walkey, F. H. (2008): Predictors of two types of earthquake preparation: survival activities and mitigation activities. *Environment and Behavior*.
21. Tierney, K. J., Lindell, M. K., Perry, R. W. (2002): Facing the unexpected: disaster preparedness and response in the United States. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 11(3), 222 - 222.
22. Tuswadi, & Hayashi, T. (2014): Disaster Prevention Education in Merapi Volcano Area Primary Schools: Focusing on Students' Perception and Teachers' Performance. *Procedia Environmental Sciences*, 20, 668-677. doi: 10.1016/j.proenv.2014.03.080
23. Werritty, A., Houston, D., Ball, T., Tavendale, A., & Black, A. (2007): Exploring the social impacts of flood risk and flooding in Scotland: Scottish Executive Edinburgh.

THE IMPACT OF DEMOGRAPHIC, SOCIO-ECONOMIC AND PSYCHOLOGICAL FACTORS ON PREVENTATIVE MEASURES

Summary: The paper presents the results of the quantitative research of the impact of demographic, socio-economic and psychological factors on preventative measures for the reduction of consequences of natural disasters caused by flood. The objective of quantitative research is scientific explication of the impact of those factors on preventative measures. In order to realize research, randomly was selected nineteen communities in which was surveyed 2,500 persons in 2015. On that occasion, it was applied test strategy in households for the application of the multi-stage random sample. The research results indicate that the significant association of demographic, socio-economic and psychological factors with taking preventative measures. The male respondents and respondents aged 58 to 68 years in higher percentage taken as preventive measures in respect of female respondents and

examined persons age 28 to 38 years and so on. The results could be used for improving the situation of taking preventive measures to reduce the consequences of natural disasters caused by the resulting flood.

Key words: security, natural disaster, demographic, socio-economic, psychological, preventive measures